



Forsidebildet:
Trolltunga i Hordaland
Foto: Bent Inge Ask

ANSVARLIG UTGIVER:

Norges Handikapforbund Sørvest
Østre Nesttunvei 20, 5221 Nesttun
Postboks 93, Nesttun, 5852 Bergen
Tlf: 950 26 526
E-post: nhf.soervest@nhf.no

ANSVARLIG REDAKTØR

Anne-Berit Kolås

REDAKSJON:

Alf-Are Skog
Rolf Østbø

UTGIVELSER:

Bladet kommer ut 4 ganger i året
Frist for innlevering av stoff
til neste nummer
5. mai 2014

ANNONSER:

Annonsekonsulentene

LAYOUT:

Cathrines cmykeri
chfuglei@gmail.com

TRYKK:

Kai Hansen Trykkeri AS, Stavanger

OPPLAG:

2 800

LEDER



Anne-Berit Kolås
regionleder

Denne utgaven av Sørvesten har fått en forandret papirkvalitet og sidetall. Dette fordi vi i redaksjonen har sett at vi må sette tæring etter næring. Som vi fortalte i forrige utgave har vi skiftet annonsefirma. Fordi det ble lagt restriksjoner på når salget kunne starte har de ikke greid å skaffe like mange annonser som tidligere og dermed blir det mindre inntekter på bladet. Annonseeselgerne blir heller ikke lei seg om dere medlemmer forteller om firma dere tror vil annonsere i bladet vårt. Send eller ring tips til kontoret så viderefremidler de til annonseeselgerne.

Siden sist har vi ikke hørt mer om hvordan rettighetsfestingen av BPA (Brukerstyrt Personlig Assistanse) vil bli, så der lever vi fortsatt i spenning.

Det vi har fått beskjed om er at regjeringen ønsker å gjøre endringer i byggforskriftene. De mener at det er kravet om universell utforming som gjør at boliger blir dyrere. Dermed innfører de nye krav til blant annet snusirkel - slik at denne ikke

lenger skal være 150 cm, men 130 cm. Så liten snusirkel har aldri før blitt brukt i Norge og vil medføre at de fleste som bruker rullestol ikke vil ha plass nok til å snu. Nav leverer ikke særlig mange stoler som tilfredsstillende dette kravet. Kanskje det blir billigere at vi alle får nye stoler?

Regjeringen har her stolt helt og fullt på noen av de store utbyggerne og ikke på ulike forskningsmiljøer som sier det motsatte. Jeg har lest uttale fra en av "de store" at det er universell utformingskravet som gjør at prosjektet deres blir så dyrt – ikke at de har fått krav om å bygge en ny gangbro i tilknytning til prosjektet – ikke at vegger, vinduer, elektrisk anlegg osv. har fått strengere krav i byggforskriftene fra 2010.

Jeg er bekymret over at så mange innflytelsesrike mennesker ikke ønsker at vi skal kunne leve likeverdige liv, at vi fortsatt i lang fremtid skal oppleve at mennesker som får en funksjonsnedsettelse ikke kan velge hvor de vil bo eller hvem de vil besøke. Kanskje vi burde meldt dem til diskrimineringsombudet? Jeg lurar på om de ønsker å gå tilbake til den tiden hvor det var lettest å samle "såanne" i institusjoner.

Tiden for gjennomføring av årsmøter i lokallagene er nå kommet. Jeg håper mange av dere har vært eller vil gå på disse møtene. Om dere ikke vil påta dere verv er det likevel viktig at vi stiller opp og støtter dem som representerer oss. Kanskje du da får lyst til å bidra med et eller annet for en kortere periode. Det vil nok glede alle tillitsvalgte om noen flere var med å bidro med sitt for at vi skal kunne oppnå målene våre, både lokalt og nasjonalt.

Til slutt vil jeg gratulere Alf-Are Skog med sine 25 år som ansatt i Norges Handikapforbund. Dere vil få lese mer om ham og disse 25 årene i neste nummer.

Anne-Berit Kolås

Minneord

Det var med stor sorg vi mottok budskapet om Nils Fjellanger Bakkes bortgang i november 2013. Han var den eldste av fem søsken. Nils hadde mange ulike verv og var medlem av regionstyret i Norges Handikapforbund Sørvest fra 2005 til 2009. I tillegg var han medlem i styret i Hordaland poliolog i 10 år, og var også med i styret i Lions.

Med sin lange yrkeserfaring som advokat, blant annet 20 år som kommuneadvokat i Bergen kommune, tilførte han organisasjonen særs nyttig viten om lover og regler. Han var svært opptatt av å kunne fly, og før han fylte 50 år hadde han flysertifikat for småfly.

Han var en sindig og rolig person som hadde stor evne til å lytte.

Vi takker for ditt arbeid og lyser fred over ditt minne.

Norges Handikapforbund Sørvest

INNHold

Leder	2
En varmere verden.....	3
Alle havner i rullestol	4
Foregangskommunen Stavanger	5
Skamfølelse blant unge uføre.....	6
Tilskuddsordning hjelpemidler.....	7
Rampe-Berge.....	8
Områdemøtet.....	10
Ja, jeg er skyldig!	12
Gull eller tull?	13
Nytt liv i NHFU?	14
Ett bilde sier mer enn 1000 ord.....	16



Rolf Østbø
rolf.ostbo4@gmail.com

EN VARMERE VERDEN

To polarforskere gjør seg klare til en ekspedisjon i arktiske strøk. Den ene legger piggsko i sekken, noe som får den andre til å utbryte: Det hjelper ikke med piggsko når du har en svær isbjørn i hælene. Nei, men det holder hvis jeg løper raskere enn deg, svarer den andre.

Jeg vet ikke hva de tenkte, de som hogde ned det siste treet på Påskeøya, men uten sammenligning for øvrig vet vi at det snart ikke er mer ryper igjen i den norske fjellheimen. Likevel lader vi vårt gevær, pakker sekken og labber i vei. Vi skal på jakt; skyter ikke jeg den siste rypa, er det sikkert en annen som gjør det!

Hvis den globale oppvarmingen fortsetter i samme takt som den har gjort de siste årene, vil ørkenspredningen øke, mens polarstrøkene vil oppleve dramatisk issmelting. Havnivået vil stige og ekstremværet som de siste årene har herjet kloden, vil fortsette med uforminsket kraft!

I år er det 40 år siden isbjørnen ble erklært utrydningstruet og fredet. Men selv om det ikke lenger jaktes på dette fantastiske dyret, er isbjørnen truet av utryddelse fordi isflakene de lever på og jakter fra, smelter. Konsekvensen av dette er at den drukner på lange svømmeturer, eller sulter i hjel fordi den ikke finner mat.

Det faktum at det nesten ikke er gammel is igjen i arktiske strøk, er bare unntaksvis på den politiske agendaen. Plankton er det nesten ikke fornyelse av, noe som berører alt liv i havet. Til og med de mest bekymringsløse av oss skjønner at dette er dramatisk! Det er selvfølgelig mulig at regjeringen tar klimaendringene på alvor, men det vakte oppsikt at klima ikke var en del av hovedsakene i regjeringsplattformen.

Jordens viktigste ressurs er ferskvann, og når vi vet at 70 prosent av dette er låst opp i isbreer på Grønland og i polarområdene, er det selvsagt også klodens mest kritiske ressurs! Vannressursene er også urettferdig fordelt, spesielt når vi tenker på den himmelropende forskjellen på vannmangel som råder i Sahara-beltet i Afrika, og i Midt Østen, kontra den overfloden vi har i Norge og andre steder i den vestlige verden!

Det er en tid for alt, også når det gjelder mitt engasjement i Sørvesten. Nå er det ugjenkallelig slutt for min del og jeg takker for oppmerksomheten i de årene jeg har vært med i redaksjonen!

Alt godt.....

Alle havner i rullestol

Noen av landets største utbyggere påstår at romslige bad tilpasset rullestolbrukere forklarer hvorfor boliger er blitt dyrt. Det er feil forstått og kjøpt tenkt.



Erling Dokk Holm

TEKST: ERLING DOKK HOLM

Fra 1. september til 15. oktober i fjor høst opplevde utbyggerne at anbudene de har ute på store boligprosjekter falt med om lag fem prosent. Samtidig pumper flere av dem videre på den samme gamle regla om at universelt utformede boliger er årsaken til at det er dyrt å kjøpe seg et husvære. Det er merkelig at denne propagandaen har fått feste seg, for selv om nye statlige krav gjør produksjonen av boliger dyrere forklarer det ikke spesielt mye av prisveksten.

For hvorfor er det nå mulig å få gjennomført et byggeprosjekt til fem prosent lavere pris enn for seks uker siden – den såkalte entreprisekostanden: Det banale svaret er at markedet har endret seg. Stigende ledighet i byggebransjen, en litt mindre manisk økonomi, gjør at alle leddene må kjempe litt mer om kontraktene og da blir prisen lavere. Marginene synker, markedet fungerer.

Men selvsagt har også statlige krav gjort boligproduksjonen dyrere. Strengere brannkrav, påbud om heiser i leilighetsbygg på over tre etasjer, bedre isolerte vegger og romsligere baderom har en effekt. Hvor stor er den? Noen påstår at den øker kvadratmeterprisen med

15 prosent, andre vil si at tallet er fem prosent, og det er penger, det. Men det forklarer ikke prisveksten alene.

Med jevne mellomrom øker staten kravene til hva som bygges, og det gjør de gjennom de såkalte tekniske forskriftene. Ingen i dette landet har gått til felts mot økt brannsikkerhet eller kravet om heis for bygg over tre etasjer. Heis er det tiltaket som øker prisen aller mest, men hvem går til felts mot heis? Interessant nok. Det er nemlig slik at markedet mener at heis i moderne leilighetsbygg er like grunnleggende som varmt vann i kranene.

Sannheten er at universell utforming gjør det umulig å bygge de aller minste leilighetene. Planløsningen på en 30 kvadratmeter stor bolig blir grusom hvis man tilpasser badet og gangen kravene en rullestolbruker setter. Men på en 50 kvadratmeters bolig ser det mye bedre ut, og på en som er ytterligere større er virkelig ikke kravene til universell utforming synlige i det hele tatt. Hvis man ikke kan bygge de aller minste leilighetene blir selvsagt selve leilighetsprisen høyere, men ikke kvadratmeterprisene.

Det er et åpent spørsmål om samfunnet på lengre sikt er tjent med at det bygges svært mange svært små leiligheter. Det er en

rekke kvaliteter som går tapt på denne måten og det må vi være klar over. Det finnes en smertegrense som de fleste av oss skal være glad for at ikke nåes.

I dag er over 600.000 mennesker i dette landet over 67 år, og om 20 år er tallet doblet. Svært mange blir skikkelig gamle, og med det blir de også i stigende grad avhengig av rullatorer og rullestoler. Det er ikke bare mennesker som ikke har full fysisk rørlighet gjennom hele livet som universell utforming vil være en hjelp for. Nei, de aller fleste av oss vil en dag kunne dra nytte av at et slikt regelverk er blitt anvendt. Vi vet at ulykker i hjemmet øker med alderen på beboerne, og at fallulykker ofte skyldes enkle hindringer som dørterskler, trapper, og nivåforskjeller. Per dags dato tilfredsstiller kun en liten andel av de eksisterende boligene kravene til universell utforming.

Det er dette som er logikken, og som også burde være moralen. Å lage et retorisk spill der man setter funksjonshemmede opp mot unge som vil inn på boligmarkedet er svært problematisk. Å sette svake grupper opp mot hverandre er umoralsk og bidrar ikke til å løse de omfattende utfordringene vi har foran oss.



Foto: Schutterstock

Foregangskommunen Stavanger

Stavanger kommune er som første kommune i landet klar med ny kommunedelplan om hvordan det nå og i fremtiden bør arbeides for å tilrettelegge for universell utforming!

TEKST: ROLF ØSTBØ

Paal Kloster som er prosjektleder for ny kommunedelplan for universell utforming 2014- 2029, mener at hvis vi tilrettelegger slik at eldre kan bo lenger hjemme i sin egen bolig, vil dette være lønnsomt. Men for Kloster dreier dette seg selvfølgelig ikke bare om eldre. Han mener at et samfunn som er utformet for alle vil få stor betydning for kommunens fremtidige økonomi, spesielt fordi kommunen skal håndtere at antall eldre mennesker over 80 år vil stige kraftig om ti år og årene videre.

Passer godt til alle

Kloster sier videre at dette dreier seg om alle kommunens innbyggere og at livslevesstandard er et nøkkelord i denne forbindelse. Små barn som ikke kan lese skilt, fremmedspråklige turister og andre. Syns- og hørselshemmede, astmatikere og allergikere som er miljøhemmet på grunn av pollen, veistøv eller annen partikkelforekomst!

For samfunnet handler det om å forebygge på en slik måte at det er samfunnsøkonomisk, sier Kloster, og legger til at Stavanger kommune skal lage fysiske omgivelser som passer godt til alle!

Må få oversikt

Det er viktig å skaffe seg en oversikt før arbeidet kan begynne for alvor. Hvor mange tilgjengelige boliger finnes det allerede i de ulike bydelene og hvordan er tilstanden i forhold til universell utforming når det gjelder gate- og veinett, kollektivknutepunkt, sykkelfelt, og gang- og sykkelveier? Samtidig er det behov for god oversikt over tilstanden for skoler, barnehager og andre kommunale bygninger. Det samme gjelder

for lek og utendørsaktiviteter. Når beboerne skal informeres om dette arbeidet, er det særdeles viktig at også informasjonen er universelt utformet.

Den siste tiden er det hevdet at nye byggetekniske krav til universell utforming i boliger (TEK 10), har gjort boligene så mye dyrere at færre har råd til å etablere seg. En ny rapport viser imidlertid at merkostnadene til kravene er langt lavere enn det enkelte utbyggere har presentert i media! Dessuten er det et poeng at selv om boligprisene i Stavanger har steget med 350 prosent de siste 20 årene, er det i alle fall ikke på grunn av myndighetens krav og regler til byggeskikk!

Tidligere har kommunen holdt prisene på boliger nede fordi de hadde forkjøpsrett på tomter, mens 45 prosent av prisveksten på boliger kan i dag tilbakeføres direkte til økt eiendomspriser. Et poeng er det også at på grunn av EØS-avtalen og andre reguleringer i forhold til den, kan utbyggere kjøpe eiendommer, sitte på dem i en periode og selge dem etter en tid med skyhøy fortjeneste! Det synes klart at det blant annet er tomteprisutviklingen som har drevet prisene oppover og ikke myndighetens krav til byggetekniske krav.

Ikke dyrere, men mer verdifulle

I en kronikk i Dagens Næringsliv for ett år siden, slo administrerende direktør i Skanska Bolig, Tore H. Mjaavatn, fast at universell utforming ikke betyr at boligene blir dyrere, men tvert imot mer verdifulle! Det er ingen tvil om at Mjaavatn er inne på noe når han hevder at prisene først og fremst styres av tilbud og etterspørsel i boligmarkedet. Bankdirektør Mjaavatn synes det er rart at det

er så få som snakker om verdi for boligeieren framfor å snakke om at universell utforming er dyrt!

Stavanger kommune har også et hovedmål om å få et robust og nyskapende næringsliv, ved arbeide for ordninger som gjør det enklere å ansette personer med nedsatt funksjonsevne. Prosjektleder Paal Kloster mener at det kanskje bare er et par trappetrinn eller en høy dørterskel som gjør at en arbeidsplass ikke kan ansette folk i rullestol. Det koster lite å utbedre, men for samfunnet utgjør det en stor forskjell!

Også Barcelona

Det er ingen tvil om at det å skape et universelt utformet samfunn er en gedigen oppgave, noe også Barcelona har fått erfare. Arbeidet med å omskape den katalanske hovedstaden har allerede tatt 25 år og arbeidet begynte i god tid før byen skulle arrangere OL og Paralympics i 1992. Som en følge av det gode arbeidet som er gjort, er Barcelona et av Europas mest populære reisemål og tiltrekker seg turister fra hele verden!

Nøkernt sett vil det ta like lang tid å gjøre Stavanger universelt utformet, selv om sammenligningen halter, all den tid Barcelona er omtrent 10 ganger så stor by som Stavanger. Men det hersker liten tvil om at arbeidet vil ta lenger tid enn den foreløpige tidshorisonten som er 2029!

Kilder:

Ingrid Milde, Eiendomsmegler 1
Dagens Næringsliv 19.12. 2012
Høringsdokumentet «Stavanger universelt utformet 2029»



Stor skamfølelse blant unge uføre

Levekår for unge uføre er tema i en rapport som Unge funksjonshemmede nylig lanserte. Rapporten er ikke oppmuntrende lesning, og intervjuene som ble foretatt underveis viser at det er mange som vegrer seg for å si at de lever på uføretrygd.

TEKST: ROLF ØSTBØ

Mytene om uføre er mange. I media kan man lese at det er lønnsomt å trygde seg, og at enkelte velger å leve på trygd. Det sies også at antall unge uføre er sterkt økende. Sannheten er at det er 2 234 færre uføre under 40 år nå, enn det var i 2004.

Rapporten «Ung og ufør» er utarbeidet av prosjektleder Laila Bakke, og finansiert med midler fra Extrastifelsen. Den viser at levekårene for unge uføre er dårlige.

– Rapporten er ikke oppmuntrende lesning, sier Bakke, som utarbeidet rapporten basert på intervjuer med unge uføre og en spørreundersøkelse på nett.

Hun forteller at unge som mottar arbeidsavklaringspenger eller uførepensjon har lavere inntekt enn befolkningen generelt. Veldig mange opplever det som skamfullt å være trygdet.

– Selv om de opplever at de ikke har mulighet til å være i lønnet arbeid, oppleves det som vanskelig å fortelle til andre at man lever på trygd. Det er kun 13 prosent av dem som er unge uføre som er åpne om det, sier prosjektlederen i Unge funksjonshemmede.

Her er de viktigste funnene i rapporten:

– Gjennomsnittlig månedsinntekt hos uføre i vårt utvalg var 10 000 kroner lavere enn gjennomsnittlig månedsinntekt i befolkningen for øvrig.

– Mange har behov for andre ytelser, som bostøtte, sosialtønad og økonomisk hjelp fra familie og venner ved siden av uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger. Det innebærer at ytelsen ikke strekker til slik at man kan ha et normalt forbruk.

– Mange av respondentene har store ekstrautgifter knyttet til sin funksjonshemming. 42 prosent av respondentene i undersøkelsen hadde ekstrautgifter knyttet til sin funksjonshemming utover det som går på egenandelskort 1 og 2. Ekstrautgiftene varierte fra 2000 kroner i året til 100 000 kroner.

– Det er mange som får problemer ved en uforutsett utgift på 3000 kroner. Det er bare 41 prosent som takler en slik utgift greit, for de øvrige blir det vanskelig. En uforutsett utgift på 10 000 kroner blir vanskelig for 90

prosent. Hele 45 prosent må ha hjelp av familie og venner for å klare en slik utgift.

– Mange av respondentene er bekymret for egen økonomi. 30 prosent av respondentene svarer at de ofte er bekymret for økonomien sin, mens hele 27 prosent alltid er det.

– Å være trygdet er skambelagt. Det er 40 prosent som sjelden eller aldri forteller andre at de er trygdet. 47 prosent forteller det av og til. Bare 13 prosent er helt åpne om at de mottar trygd.

FAKTA

Unge funksjonshemmede er et samarbeidsorgan for funksjonshemmedes ungdomsorganisasjoner i Norge. Organisasjonen ble stiftet i 1980 og har i dag 32 medlemsorganisasjoner med omtrent 25 000 medlemmer. Organisasjonens formål er å sikre deltagelse og samfunnsmessig likestilling for ungdom med funksjonshemninger og kronisk sykdom.

Tilskuddsordning for rimelige hjelpemidler

Tekst: Anne-Berit Kolås

På NAVs hjemmesider kan vi lese følgende:

”Fra 1. januar 2014 ble det innført tilskuddsordning for rimelige hjelpemidler spesielt utformet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Brukere som fyller vilkårene kan, etter søknad, få utbetalt et tilskuddsbeløp på 2 000 kroner. Bruker kjøper selv inn hjelpemidlene. Tilskuddet er ment å dekke de ekstrautgifter bruker har til rimelige hjelpemidler, spesielt utviklet for personer med nedsatt funksjonsevne, som ikke er en del av hjelpemiddelsentralens sortiment. Bruker kan søke om nytt tilskudd etter fire år.”

I 2012 ble hjelpemidler til å spise, drikke, kle på seg og lage mat tatt ut av folketrygden og hjelpemiddelsentralenes bestillingslister. NHF og FFO har i

samarbeid jobbet aktivt for å endre det politiske vedtaket fra 2012. Ny ordning er et skritt i riktig retning, men en tilskuddsordning med fast økonomisk ramme er ikke likeverdig med tidligere ordning. Inntil 2012 var det behovet som avgjorde og folketrygden dekket de basishjelpemidlene som var nødvendig og hensiktsmessig.

NHF mener intensjonene er gode, men vil at hjelpemidlene skal dekkes på vanlig måte - ikke som tilskudd

På høring i Arbeids- og sosialkomiteen om statsbudsjettet kommentert NHF at det er positivt at regjeringen vil rette opp uheldige konsekvenser, men vi støttet ikke overgangen til en tilskuddsordning. NHF mener det er en bedre og enklere løsning å gå tilbake til ordningen slik den var før innstramningen i 2012 – der behovet avgjorde og hjelpemidlene ble finansiert fullt ut – på lik linje med øvrige hjelpemidler

som bedrer funksjonsevnen i dagliglivet. Inntil 2012 sto alle enkle og rimelige hjelpemidler på hjelpemiddelsentralenes bestillingsliste, inklusiv hjelpemidler til å vaske seg, kle på seg og spise og drikke. Bestillingsordningen gjorde at man på en enkel og byråkratisk måte fikk tilgang til nødvendige hjelpemidler. På høringen pekte NHF også på at 8 millioner kroner for 2014 ikke dekker behovet siden innsparingen første halvår i 2012 var på 12 millioner kroner. På ett år ble antallet enkle hjelpemidler utlevert fra Nav redusert med 63 000 enheter.

Det er ikke bare NHF og FFO som har reagert på endringen i folketrygden når det gjelder småhjelpemidler. I forbindelse med rehabilitering vil mye stoppe opp for enkelte fordi de mangler hjelpemidler til for eksempel å spise og kle på seg.

ALF

Arbeidsmiljøskaddes Landsforening

HBF

Handikappedes Barns Foreldreforening

LARS

Landsforeningen for Ryggmargsskadde

LFN

Landsforeningen for Nakkeskadde

LFPS

Landsforeningen for Polioskadde

LFS

Landsforeningen for Slagrammede

LKB

Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløsningsplager

AMC

Landsforeningen for Arthrogryposis Multiplex Congenita

NASPA

Norsk forening for Arvelig- Spastisk Paraparese/- Ataksi

Fotfeilforeningen



1 OG 2 HERDLA MUSEUM VED GUL 16: Kreativ løsning på rampe ved inngangen til hangaren hvor det tyske jagerflyet Focke Wulf 190 er utstilt. Jagerflyet styrtet i sjøen vest av Misje den 15.12.43. Det ble funnet av forsvarret i mai 2005 og heva året etter. Utstillingen åpnet i mai 2010 under overskriften "Frå kampfly til kulturminne". Med utgangspunkt i flyraket tar den publikum med på en reise som strekker seg over mer enn 60 år og som foregår både på bakken, i luften og under vann.

Rampe-Berggen

TEKST OG FOTO: EGIL HOPE

På mine turer rundt i byen og omegn har jeg fanget opp noen ramper gjennom kameranlinsen. Fra nyeste utgave med håndlister og hvileplan til eldre og enklere ramper som gjør sin misjon til den mer amatørmessig og hjemmelaget versjon.



ETT STED I DREGGEN
Trolig en vaktmester som har fått i oppdrag å lage rampe i trappen. Ikke 2014 standard.



KULTURHISTORISK MUSEUM.
Slak fin rampe som estetisk og i materialvalg står fint inngangspartiet.



3 OG 4: AKVARIET I BERGEN Uteområdet på Akvariet er oppgradert de siste to årene. I juni 2013 var det åpning med nytt basseng for selene og pingvinene. Nye ramper og kjøreveier med håndlister og hvileplan.

3



4



BOTANISK HAGE MILDE

Den ble åpnet i mai 2008 og inneholder element fra japansk hagetradisjon som bruer, lykter, grushage, mosehage og tepaviljong. Arrangert med ramper og bruer ut i terrenget samt bru ut til brygge i Mildevatnet. Hage med farger og flora en bare må oppsøke. Ta turen en fin sommerdag.



NORDSJØFARTMUSEET

Maritim rampe, landgang, bru fra fartøy til brygge. Godt tilpasset i museet som omhandler den illegale båttrafikken mellom Telavåg Noreg og Storbritannia under 2.verdenskrig.

Områdemøte

TEKST: ANNE –BERIT KOLÅS

FOTO: ARILD BIRKENES

Regionstyret har i en periode arrangert områdemøter rundt om i regionen, de første i Rogaland i 2013. Vi inviterer da representanter fra lokallagstyrene til møte med representanter fra regionsstyret og regionkontorleder. Møtene har ikke noen fast sakliste, men vi tar opp det som er aktuelt både fra regionen og lokallagene sin side.

I januar ble det invitert til områdemøte i Sunnhordland og representanter fra NHF Stord, NHF Bømlo og kontaktperson i Kvinnherad kommune møttes sammen med regionleder, nestleder og kontorleder.

Dette var mitt første områdemøte og jeg var svært spent på hvordan det ville forløpe.

Nå er det slik at disse lagene, spesielt Stord og Bømlo, har samarbeidet mye tidligere, både om interessepolitikk og sosiale tiltak for medlemmene og det gikk en tid til mimring om tidligere tider, noe som klart løste opp settingen for de som var nyere i arbeidet.

Det kom fram at alle kommunene i Sunnhordland har problemstillinger rundt tilgjengelighet/universell utforming av kommunehusene. Det kan være vanskelig i det hele tatt å komme inn, det finnes ikke tilgjengelige møterom osv. Denne runden endte opp med at lagene skal samarbeide om å kartlegge kommunehusene i alle



Fornøyde deltakere på regionens første områdemøte: Aasbjørg Husevik, Elsa Kvarven, Heine Nysæter, Connie Straume, Nils Magne Kloster, Anne-Berit Kolås og Kjell Inge Bringedal.

Sunnhordlandskommunene, selv om det ikke er lokale lag i alle kommuner. Etter kartleggingen skal lokallagene og regionkontoret/regionstyret samarbeide om hvordan en skal gå frem videre.

En annen sak som kom opp var hvilke muligheter en har for samarbeid om medlemsaktiviteter og også her kom det til enighet om å invitere hverandre til slike arrangement. Her så også NHF Karmøy ved regionens nestleder, en mulighet til å være med. Så kanskje neste medlemsarrangement blir en storsamling for nordre del av Rogaland og søndre del av Hordaland. Jeg tror nok at slikt samarbeid mellom lokallagene på tvers

av fylkene vil være med å skape mer tilhørighet og også større aktivitet. Det hjelper ofte å treffe nye folk som har felles interesser.

NHF Bømlo kunne også fortelle om en turvei som var blitt universelt utformet, og at det fantes en lavvo på området, kanskje neste fellesarrangement kan være i dette området?

Som jeg skrev tidligere var jeg spent på dette møtet, og jeg reiste hjem igjen med en god følelse og ny inspirasjon.

Takk til dere alle som var på møtet, og en oppfordring til medlemmer i området om å ta kontakt med lokallagene og eller delta på arrangement.

REGIONAVISER BLIR LYDAVISER

TEKST: ROLF ØSTBØ

Aftenposten og Bergens Tidende har vært å høre en stund allerede, og nå kommer både Stavanger Aftenblad og Fædrelandsvennen som lydavis for deg som har problemer med å lese avisen. Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek utvider tilbudet sitt!

Framover kan «lytterne» få med seg alt det redaksjonelle innholdet i avisen fra klokka seks om morgenen.

Problemer med å lese gjør at mange ikke får tilgang til viktige deler av nyhetsbildet og annen informasjon. Å få avisen som lyd kan gjøre hele forskjellen, sier Øyvind Engh, direktør i Norsk lyd- og blindeskriftsbibliotek (NLB).

Alt er med

Vi er glade for å kunne tilby flere aviser, og

vi arbeider for å utvide tilbudet. Målet er en bred geografisk spredning, sier han. Det redaksjonelle stoffet og alle seksjonene er med i lydavisene.

NLB produserer avisene på lyd i løpet av natten, og rykende ferske lydavis er klare for utlån klokka seks hver morgen.

Stavanger Aftenblads sjefredaktør, Lars Helle, synes det er bra at noen tar på seg dette viktige arbeidet, som avisen ikke har kapasitet til å gjøre selv.

På denne måten kan vi nå ut til flere. Dette er et fint og gledelig tiltak, sier Helle.

Biblioteket låner ut lydbøker og lydavis til alle som strever med å lese. Mange av NLBs låner har dysleksi eller andre lese- og skrivevansker. Biblioteket er for personer fra hele landet og har 18 000 låner.

Gratis utlån

Det er gratis å låne bøker og aviser fra NLB.

Med NLBs nyutviklede lydbok-app, «Lydhør», kan lånerne få dagens avis på smarttelefon eller nettbrett. Avisene kan også strømmes eller lastes ned fra NLBs nettsider. Lørdagsutgavene er tilgjengelig for lånerne som velger nedlasting eller strømming.

Lånerne som ønsker CD, får avisene tilsendt dagen etter utgivelse. NLB tilbyr både abonnement og utlån av enkeltutgaver.

Stavanger Aftenblad

Bergens Tidende

MELAND

**Frekhaug
Fysioterapi**

Havnevn. 15 5918 Frekhaug
Tlf. 56 17 14 50

SANDNES



NORSK ETIKETT

OSTERØY



**YX Valestrandsfossen
Osterøy Servicesenter**
Småland, 5281 Valestrandsfossen - tlf 56 39 41 86

TIME



- For Jæren
Jernbanegt. 6 • 51 77 91 00
www.time-sparebank.no

BØMLO

Bømlo Hus

www.bomlohus.no
tlf. 53 42 11 60

KLEPP



4352 Kleppe
Tlf. 51 78 96 00

ORTOPEDITEKNIKK AS

**Vi produserer og tilpasser alt av
ORTOPEDISKE HJELPEMIDLER
i samarbeid med sykehus og helseinstitusjoner i Rogaland.**

Stavanger tlf. 51 88 56 60
Sandnes tlf. 51 66 44 83

e-post: stavanger@ortopediteknikk.no

Stavanger: Breidablikkvn. 3 B, Sandnes: Asheimvn. 2,
4017 Stavanger 4318 Sandnes



**Husk funkisdagen på torget i Vågen, Stavanger
lørdag 21. juni 2014**



Har du en utfordring på lur?
- ikke nøl med å kontakte oss!



www.08181.no





JA, JEG ER SKYLDIG!

I 1976 kom det forskrifter om at boliger skulle gjøres tilgjengelig for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Allikevel har det blitt bygd utrolig mange ekskluderende boliger.

TEKST: TORIL HEGGEN MUNK

I 2010 kom det nye krav i Plan- og bygningsloven som sier noe om Universell Utforming.

De tekniske forskriftene (TEK 10), beskriver kravene. Bakgrunnen er at mennesker med funksjonsnedsettelse skal kunne komme inn og bruke nye boliger. Men så kommer alle som klager på dette. Boliger blir dyrere, spesielt de små boligene. Det snakkes om priser på 50.000 kroner pr. m² som disse blir dyrere på grunn av kravet om universell utforming.

Argumenter imot er at det tross alt bare er 1 prosent av befolkningen som bruker rullestol.

Krav til våtrom og kjøkken

Når man skal bygge et hus eller en blokk så er det et vell av regler som skal følges. Det stilles for eksempel krav til våtrom og kjøkken, noe som ikke bare får store økonomiske konsekvenser for de som kjøper disse boligene, det fikk også konsekvenser for håndverkerne som plutselig skulle sertifiseres for å få lov til å gå løs på disse rommene.

Det var også protester den gang, men en har funnet seg i det fordi det gir større trygghet i forhold til vannskader.

Det finnes regler for ventilasjon, for brannsikkerhet med mer, krav som sikkert har økonomiske konsekvenser for det ferdige bygget, men det gir oss tryggere bygg, derfor finner vi oss i det.

Så finnes det dyre tomter, dyre materialer og krav til estetikk som vi gjerne legger mye penger i.

Men at rullestolbrukere på død og liv skal gjøre det så vanskelig for alle som skal bygge eller kjøpe en bolig, det er urimelig. Ja egentlig burde jeg ha dårlig samvittighet siden jeg har vært med på å kreve universelt utformede boliger og uteareal.

Når det blir sagt at én prosent av befolkningen er rullestolbrukere så er det sikkert riktig, men jeg ønsker å oppholde meg – ikke bare i mitt eget hjem, men også andre steder. Nå skal jeg beskrive min situasjon.

Min familie

Min familie består av meg, min mann og vår datter. Så har vi min far, min søster, hennes to døtre, min svigermor og mine 3 svigerinner med sine familier. Til sammen har min nærmeste familie 14 hjem, kun 3 av dem er gode å komme inn i og bruke for meg med rullestolen. Så går vår datter på Universitetet i Oslo og hadde flaks da hun fikk tak i en handikaphybel på Bjølsen Studentby, noe som gjør at jeg kan være mamma og komme på besøk. Beveger jeg meg utenfor den nærmeste familien og ser resten av familien, samt venner så er ikke bildet noe bedre. Det er de færreste som har hjem jeg kan komme inn i, uansett om de bor i borettslag eller har privatbolig. Og dette er jo ikke fordi de

ikke ønsker at jeg skal komme på besøk (tror jeg da), men fordi en velger bolig etter sitt eget behov, og det har ikke vært krav til Universell utforming tidligere.

Ja, jeg er skyldig!

Jeg begynte å bruke rullestol for 11 år siden, noe som gjorde at jeg utvidet aksjonsradiusen min betraktelig. Mitt utenfor-hjem-liv kan du si. For noe av det såreste med å måtte begynne å bruke rullestol er at mitt privatliv har forandres seg betraktelig. I Norge inviterer vi folk hjem. I mange andre europeiske land inviterer du venner på kneipa eller puben, men vi møtes hjemme. Nå har jeg fortsatt kontakt med venner, men vi møtes andre steder enn hjemme.

En prosent er rullestolbrukere, men bruker mange flere prosent av boligmassen gjennom et langt liv. Hvis boligen er universelt utformet så trenger du ikke være bekymret for om du kommer inn med barnevogn, om du kan ta imot besøk av besteforeldre med tekniske hjelpemidler. Du kan også fortsette å bo hjemme hvis du selv skulle få en skade eller om du er så heldig å bli gammel og av den grunn får behov for en rullestol.

Ja, jeg er skyldig. Jeg kan ta på meg skylda for flere m² som du sikkert finner bruk for når du kjøper boligen, men jeg sier meg ikke-skyldig i at det er nødt for å koste 50.000 kroner pr. m².

«Brukerkompetanse, gull eller tull?»

Tekst: Arild Birkenes

- Vitenskap uten vidd er vanvidd.
- Makt utøves ved å tale i den hensikt å ikke bli forstått.
- Dersom målet er å beholde makten; tøm kommunikasjonen for innhold, kall aldri en spade for en spade, vær omstendelig, skriv rapporter som er så grundige og omfattende at ingen klarer å lese dem.
- Forut for møtene; sørg for at sakslistene er så lange og kommer så tett opp mot møtet at ingen kan eller rekker å gjøre noe fra eller til.
- Platon kunne sagt; «Vi må stole på fagkompetansen»
- Aristoteles kunne sagt; «Nei, vi må stole på brukerkompetansen».
- Undersøk hva ordene en gang har betydd, og du kan bli overrasket.

Sitatene er hentet fra heftet «verktøykasse for brukerrepresentanter i kommunale råd for funksjonshemmede» som består av ertelyst, kampvilje, kunnskapstørst og dyrekjøpt erfaring på kryss og tvers av fag, brukere, kjønn, alder og individuelle forutsetninger.

Verktøykassen er en del av det Extramiddelfinansierte prosjektet «Brukerkompetanse, gull eller tull?», som NHF Sørvest gjennomførte i 2012 gjennom SAFO vest paraplyen. Verktøykassen skal ha gått i trykken når dette leses. Spesielt interesserte lesere kan laste den ned i PDF format fra NHF Sørvest sin hjemmeside.

Bakgrunnen for prosjektet var at regionen med «Lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m.» i løpet av kort tid fikk tildelt 61 nye interessepolitiske arenaer, i form av 59 kommunale og to fylkeskommunale råd.

Regionen var ikke forberedt på en

slik oppgave, hverken personellmessig eller økonomisk. Men pengene fra Extrastiftelsen gjorde det mulig å gjennomføre syv dagsamlinger for til sammen 79 brukerrepresentanter i Rogaland og Hordaland i løpet av 2012. For å sikre kunnskaps og erfaringsoverføring til andre råd utenfor de to fylkene og brukerrepresentanter som ikke hadde anledning til å delta ble det tatt notater fra alle samlingene som resulterte i den omtalte «verktøykassen».

Både SAFO vest ved Anne-Berit Kolås og FFO ved avdøde Helen Aareskjold presenterte seg på samlingene, inkludert formålsparagrafer, organisasjonsstruktur, arbeidsmetoder, saker og verdigrunnlag. Deltakerne fikk så en kort innføring i idehistorien til begrepene «brukerkompetanse» og «fagkompetanse» av universitetslektor i latin, Amund Børdahl. Spenninger mellom partipolitikk, interessepolitikk,

fagmiljøer og brukerrepresentasjon ble presentert og reflektert over av Tone Edvardsen, Nils Magne Kloster, Jan Kåre Stura og avdøde Søren W. Wiig. Hver samling ble avsluttet med diskusjon og presentasjon i plenum av temaer og spørsmål hentet fra deltakernes hjemkommuner. Alle deltakerne og foredragsholdere bidro på avgjørende vis med ertelyst, erfaring, kunnskapstørst og kampvilje -fire antikke, men høyst levende dyder. Vi lar Søren W. Wiig få det siste ordet som sammenfatter mer enn en av dem: «Ingen klarer å holde seg våkne mer enn 20 minutter av gangen, men alle sover ikke samtidig, derfor; vær konkret og gjenta.»



Vil du være med å

blåse

nytt liv i NHFU?

Da vil jeg høre fra deg! NHF har bestemt at 2014 skal bli ungdommenes år. I februar startet jeg som ungdomsadministrator på hovedkontoret. Her skal jeg være i et ettårig engasjement, der min hovedoppgave blir å skape liv, aktivitet og engasjement i ungdomsorganisasjonen vår, NHFU.

Foto: Schusterstock

TEKST: STINE MACKLAR

Dette er en ufattelig spennende oppgave som jeg gleder meg kjempemasse til å ta fatt på. Samtidig vet jeg at jeg står ovenfor veldig mange vanskelige oppgaver jeg ikke vil klare alene. For hva blir vel en ungdomsorganisasjon uten ungdommer som ønsker å engasjere seg? I alle fall ikke stor, gøy og påvirkningsdyktig.

Det er derfor jeg skriver denne teksten. Fordi jeg ønsker at du som ungt medlem i NHF skal få lov til å komme med ønsker og ideer til hvordan vi skal samle oss rundt ting dere vil engasjere dere i. Mine kollegaer og jeg har selvsagt våre tanker om ulike ting vi burde gjøre. Hva vi tenker har lite å si om ingen vil være med på det.

Egen boltreplass på nett

Fra gammelt av har ungdomsorganisasjoner vært en litt friskere utgave av moderorganisasjonen sin. De unge har vært litt kritiske, opprørske og gitt hovedorganisasjonen et spark bak. Dit bør også NHFU komme! Derfor var noe av det første jeg tenkte som nyansatt koordinator i NHF at jeg måtte gi de unge medlemmene en

fri og uavhengig boltreplass.

Resultatet av dette er blitt en blogg der jeg etterhvert håper dere kan bidra til et aktivt nettsted. Vi på hovedkontoret kommer til å legge ut nyheter og konkurranser med jevne mellomrom. I tillegg vil vi mer enn gjerne ha bidra fra dere. Liker du å skrive? Send oss en tekst. Er radio ditt felt? Send oss en podkast. Bor det en hobbyfotograf i deg? Da vil vi gjerne vise dine bilder. Kanskje har du en helt annen idé. I så fall vil vi gjerne høre om den også.

Dialog med dere vil være helt essensielt i min jobb. Av erfaring skjønner jeg godt at det ikke er mailen dere unge sjekker først. Jeg er selv 22 og sosiale medier fyller en stor del av min hverdag og jeg kan tenke meg at de også gjør det for dere.

Tidligere har facebook-siden til NHFU vært lite aktiv, men nå skal også den få nytt liv. I tillegg har ungdomsorganisasjonen fått egen twitter og instagram-profil.

@NHFUngdom og nhfungdom.wordpress.com håper vi skal bidra til at dere kommuniserer mer med oss og at dere velger å engasjere dere mer aktivt.

Den beste sommeropplevelsen?

Noen av dere har sikkert hørt om den årlige sommerleiren vi arrangerer på Haraldvangen, og noen har sikkert også vært der. Et supert arrangement som dessverre har hatt få deltagere de siste gangene. Ryktene går om at ikke alle aktivitetene som har vært arrangert har vært så populære. Derfor har vi lyst til å lage et helt nytt opplegg for leiren med aktiviteter basert på deres ønsker. Det er jeg som er ansvarlig for aktivitetsplanleggingen og jeg lover å lage noe for en hver smak, bare dere sier hva dere ønsker.

Jeg lurar derfor på hva dere ønsker. Kom med innspill og ideer. Ingenting er dumt, for stort eller for lite!

Ta kontakt med meg på 22 10 24 22 eller stine.machlar@nhf.no. Du kan selvsagt også nå meg via sosiale medier.

Jeg gleder meg kjempemasse til å høre fra dere alle. Og jeg gleder meg enormt til den råeste sommerleiren noen sinne!



Norges Handikapforbund Sørvest - alfabetisk lokallagsliste

ALF HORDALAND

Fred Gunnar Eide
Hylkjebakken 12
5109 Hylkje, Mob: 993 58 886
fgu-eid@online.no

ALF ROGALAND

Kontakt: regionkontoret
950 26 526

HBF HORDALAND

Jørgen Titlestad
Parkveien 4B
5007 Bergen, Mob: 415 64 916
hordaland@hbf.no

HBF ROGALAND

Mette Mæland Aske
Dykjelveien 11
4032 Stavanger, Mob: 993 96 207
mette.aske@lyse.net

HORDALAND POLIOLAG

Ingvald Bastesen
Frekhaugskogen 14
5918 Frekhaug, Mob: 909 27 402
ibas@bkkfiber.no

ROGALAND POLIOLAG

Kjell Inge Bringedal, Stemmemyr 12
5542 Karmsund, Mob: 909 17 522
kbrin@haugnett.no

LARS HORDALAND

Marius Loftheim
Helgesensgt. 4
5003 Bergen, Mob: 55 31 22 64
loftheim@gmail.com

LARS ROGALAND

Geir Inge Sivertsen, Fjogstadveien 94
4329 Sandnes, Mob: 917 77 639
ginsive@online.no

LFA HORDALAND

Gisle Hagenes, Kyrkjesteinvn 15
5357 Fjell, Mob: 906 65 642
gihage@online.no

LFA ROGALAND

Jorunn Svanevik
Stemmemyr 12
5542 Karmsund, Mob: 951 15 192
josvane@haugnett.no

LFN HORDALAND

Kontakt: regionkontoret
950 26 526

LFN ROGALAND

Kontakt
regionkontoret
950 26 526

LFS HORDALAND

Hans Henrik Tøsdal
Nygårdsmynen 1
5164 Laksevåg, Mob: 918 66 074
hans@avantic.no

LFS ROGALAND

Kontakt: regionkontoret
950 26 526

LKB HORDALAND

Tine Liadal Herrevold
Hesthaugen 82
5200 Os, Mob: 410 72 828
trivselen@gmail.com

NHF BERGEN

Astrid Haugstad Tangerås
Postboks 93 Nesttun
5852 Bergen, Mob: 934 07 420
astridh.tangeras@dnb.no

LKB ROGALAND

Inger Marie Tjøstheim
Rødstillveien 1
4049 Hafsfjord, Mob: 917 71 029
ingermot@lyse.net

NHF BØMLO

Elsa Ingunn Kvarven
5428 Folderøyhamn, Mob: 53 42 10 47
asbjorg.husevik@bomlo.kommune.no

NHF HÅ

Kristian Bore, Rothaugane 7
4362 Vigrestad, Mob: 416 28 116
kristian.bore@lyse.net

NHF KARMØY

Kjell Inge Bringedal
Stemmemyr 12
5542 Karmsund, Mob: 909 17 522
kbrin@haugnett.no

NHF KLEPP OG TIME

Sissel Løchen, Arne Garborgsvei 16
4340 Bryne, Mob: 51 48 87 13
sissel.loc@c21.net

NHF MELAND

Anne-Berit Kolås
Fosseskarvegen 73
5918 Frekhaug, Mob: 908 90 731
kokolaas@online.no

NHF NORD-ROGALAND

Åse Kallevik, Viksemarka 74
5514 Haugesund, Mob: 918 11 714
aas-kall@online.no

NHF OS

Maria Christine Dressel
Kuhnleveien 103
5200 Os, Mob: 56 30 04 45
madress@online.no

NHF SANDNES

Per Langeland
Bruelandsenteret
Gandalsveien 1
4307 Sandnes, Mob: 482 43 046
plangel2@online.no

NHF STAVANGER

Anne Marie Auestad
Børeringen 9, 4085 Hundvåg
906 00 739
am.auestad@getmail.no

NHF STORD

Heine Nysæther
Bandadalsplassen 6D
5417 Stord, Mob: 994 06 994
hei64ne@gmail.com

NHF ULVIK

Björg Ulvik, Øvre Paradis 25
5730 Ulvik, Mob: 56 52 63 42

NHF VOSS

Torstein Sausjord
Teigabrekko 14, 5700 Voss
Mob: 957 92 195
bjoergho@online.no

NHF ØYGARDEN

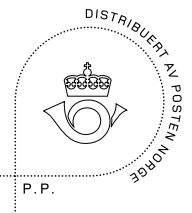
Magne Rossnes
Rotevågsvegen 53, 5336 Tjeldstø
Mob: 951 12 634
magross@online.no

NHFU SØRVEST

Guri Anne Nesdal Egge
Lyshovden 88, 5148 Fyllingsdalen
900 16 202
gurianne@hotmail.com

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE



Returadresse:
Norges Handikapforbund Sørvest
Postboks 93 Nesttun, 5852 Nesttun

Et bilde sier mer enn 1000 ord

Redaksjonen utfordrer leserne av Sørvesten til å sende inn bilder. Motiv er fritt. Vi har fått tilbakemelding om at det er flere av bladets lesere som driver med dette. Nå er ballen kastet med håp om at du tar den.



Ved rørenes begynnelse. Foto: Bent Inge Ask